

Balkenende, Jeroen. 2002. *Van bijvoeglijk naamwoord naar werkwoord in het Tsjechisch*. [Doctoraal; tweede lezer: dr. A.A. Barentsen; Tsjechisch, woordafleiding, lexicologie; 67 p.]

Boland-Dzbańska, Anna. 2013. *The English Perfect – The Polish perfective aspect in narrative texts*. [BA; tweede lezer: dr. Janneke Kalsbeek; Pools, Engels, aspect, perfect, narrative, vertalen; 61 p.]

The aim of this thesis is to show what happens with the English perfect tense in relation to Polish aspect in translated literary texts and answer the question: With which temporal and aspectual forms does the English Perfect correspond in Polish literary texts? To get a good overview of different possibilities I have provided a default translation of sentences in English Perfect tense into Polish. I have used the parallel synchronic corpus InterCorp, which is a part of the Czech National Corpus project, to see what happens when English Perfect is translated into Polish in literary works. In this thesis I have seen that translation of English Perfect into Polish is not straightforward and results in various tense-aspect combinations.

Bos, Aleida. 1999. *New Aspects of False Friends : based on Polish and Dutch*. [Doctoraal; begeleiders: prof. dr Hab. Marek Świdziński, René Genis; Pools, Nederlands, lexicologie, false friends; 80 p.]

Bos, Alexandra. 2006. *De integratie van computerterminologie in het Pools en het Russisch*. [BA; tweede lezer: dr. W.J.J. Honselaar; Russisch, Pools, lexicologie, leenwoorden, flexie; 70 p. + CD-ROM]

Bos, Alexandra. 2008. *Het verschil in aspect tussen Pools en Russisch in samengestelde zinnen met herhaling in de verleden tijd*. [MA; tweede lezer: dr. Adrie Barentsen; Pools, Russisch, aspect, verleden tijd, herhaling; 48 p.]

Naar aanleiding van mijn Mastercolleges aspectologie, ben ik mij wat meer gaan verdiepen in de verschillen in aspectkeuze tussen het Pools en Russisch. Tijdens dit college bleek namelijk dat er wezenlijke verschillen waren tussen de twee talen, maar dat er nog niet voldoende onderzoek naar is gedaan.

Mijn Masterscriptie gaat over de verschillen in aspectkeuze tussen deze twee talen in samengestelde zinnen met herhaling in de verleden tijd. Ik heb voor dit onderzoek het ASPAC [= Amsterdam Slavic Parallel Aligned Corpus - rg] doorzocht op voorbeeldzinnen met conjuncties als *jak tylko* / *kiedy tylko*, die opeenvolging in een samengestelde zin afdwingen en *ilekroć*, *kiedy*, *gdy*, waarbij de taxisrelatie zowel overlappend als opeenvolgend kan zijn.

Het Russisch bleek erg consequent in samengestelde zinnen met herhaling in de verleden tijd, imperfectief in beide leden van het handelingspaar te gebruiken. Het Pools gebruikt bij herhaling in de verleden tijd wel imperfectief in de hoofdzin, maar kan in de bijzin beide gebruiken. Al snel bleek het Russisch bij herhaling alleen perfectief in de bijzin te kunnen gebruiken wanneer het een modale constructie betrof, (bijv: *cmoulo₁*+ pf. inf.), maar ook bij een gerundium of participium, of bij exemplarisch gebruik van perfectief praesens. Om perfectief te kunnen gebruiken in het Russisch is er namelijk bij de verleden tijdsvorm een uniek punt nodig voor de realisering van de sequentiële connectie. Dit unieke punt ontbreekt bij open herhaling. Kennelijk is dit voor het Pools geen reden om uitsluitend imperfectief te gebruiken bij herhaling. Er is namelijk gebleken dat het Pools in gevallen met duidelijk opeenvolgende handelingsparen in tegenstelling tot het Russisch overwegend vaak perfectief gebruikt.

De gevallen met conjunctie *ilekroć*, *kiedy*, *gdy* bleken in het handelingspaar opeenvolging, (gedeeltelijke) overlapping of een achtergrondsituatie te kunnen laten optreden. Aangezien de conjunctie de taxisrelatie niet duidelijk aangeeft, zou het aspect die functie kunnen vervullen. Alle Poolse voorbeelden met perfectief in de bijzin,

bleken een handelingspaar met opeenvolging te hebben. Bij verandering van perfectief naar imperfectief veranderde vaak de taxisrelatie of was het verschil soms te subtiel om aan te voelen. Wanneer beide leden van het handelingspaar imperfectief waren, bleek de taxisrelatie in de meeste gevallen gedeeltelijk overlappend te zijn. Er treedt namelijk eerst een verandering op in de bijzinshandeling, die doorloopt in de hoofdzinshandeling.

Ik hoop met dit onderzoek aangetoond te hebben dat er een wezenlijk verschil in aspectkeuze bestaat tussen het Pools en Russisch in samengestelde zinnen met herhaling in de verleden tijd. Naar aanleiding van mijn onderzoek zou ik zelfs kunnen zeggen dat de taxisrelatie in het Pools mogelijk verwoord kan worden door het aspect, aangezien voor een expliciete aanduiding van opeenvolging perfectief moet worden gekozen in de bijzin. De keuze voor imperfectief in de bijzin maakt de relatie echter minder helder - naast gevallen van duidelijke overlapping lijken toch ook gevallen van opeenvolging niet geheel uitgesloten te kunnen worden. Uiteraard moet nog onderzocht worden of dit ook het geval is met alle andere conjuncties, maar mijn verwachting is dat in die gevallen het aspect in het Pools wel degelijk invloed heeft op de interpretatie van de taxisrelatie.

Briefjes, Małgorzata. 2013. *Beschreven uitspraak : een verkennend onderzoek naar de problematiek van de uitspraak van Poolse klinkers voor nederlandstaligen*. [BA; tweede lezer: dr. Jenny Stelleman, Pools, Nederlands, articulatorische fonetiek; 52 p.]

Bukna, Lola. 2011. *De Nederlandse en Poolse juridische woordenschat betreffende vrij verkeer van personen, diensten en goederen in de Europese Unie*. [BA; tweede lezer: dr. P. Rodenburg; Pools, Nederlands, lexicologie/lexicografie, specialistische woordenschat, juridische taal; 33 p.]

Doeven, Anouk. 2007. *Het leren van woorden in context*. [MA; tweede lezer: dr. Elisabeth H. van der Linden; Tsjechisch, tweede taalverwerving; 112 p. + CD-ROM]

In mijn scriptieonderzoek worden drie woordleermethodes, om laag frequente woorden te leren, vergeleken. Hier volgt een beschrijving van deze methodes / leeronderdelen.

- 1 Door het analyseren van twee zinnen waarin hetzelfde onbekende woord verschillend wordt aangeboden, moet de proefpersoon de betekenis van dat woord kunnen afleiden. Dit wordt ook wel de RAADMETHODE genoemd: de betekenis moet geraden worden.
- 2 Bij het tweede leeronderdeel krijgt de proefpersoon twee zinnen te zien waarin hetzelfde onbekende woord verschillend wordt aangeboden, de Nederlandse vertaling van het te leren woord staat onder de zinnen. Dit wordt ook wel de GEEFMETHODE genoemd: de betekenis wordt gegeven.
- 3 Ten slotte worden in het laatste leeronderdeel Tsjechische woorden (zonder zinnen) geleerd met een Nederlandse vertaling, het zogenaamde LOSSE WOORDEN LEREN.

De leeronderdelen werden in verschillende volgorde aan de proefpersonen aangeboden.

In elk leeronderdeel kwamen 10 Tsjechische woorden aan bod. Het onderzoek is uitgevoerd met 18 proefpersonen; studenten en afgestudeerden van de opleiding Tsjechisch taal- en letterkunde en mensen die tweetalig zijn opgevoed (Nederlands - Tsjechisch) en bij wie de sterkste taal het Nederlands is.

Ik heb door het vergelijken van de resultaten van bovenstaande leeronderdelen onderzocht of woorden beter onthouden worden wanneer ze in zinnen worden geleerd. Daarnaast heb ik bekeken of laagfrequente woorden, die met de raadmethode geleerd worden, beter onthouden worden dan met de geefmethode of los.

Conclusie

Het is gebleken dat Tsjechische woorden beter te leren en te onthouden zijn wanneer ze met behulp van de geefmethode in zinnen worden geleerd. De geefmethode resulteerde in een betere retentie ten opzichte van zowel de raadmethode als het losse woorden leren.

De tweetalige proefpersonen waren sneller dan de Nederlandse proefpersonen, maar scoorden niet significant beter.

Dorożała, Mariola. 2003. *Gwara byłych mieszkańców Sosnowki*. [Doctoraal; tweede lezer: dr. Janneke Kalsbeek; Pools, Oekraïens, dialectologie, fonologie, morphologie; 100 p. + 15 geluids-CD's]

Dubiella, Daria. 2012. *Galaretki : Analyse en beoordeling van de Poolse vertaling van de roman Turks Fruit (Jan Wolkers)*. [BA; tweede lezer: dr. Arent van Nieukerken; Pools, Nederlands, vertalen, Jan Wolkers, Andrzej Dąbrówka; 49 p.].

In mijn onderzoek heb ik geprobeerd om door het analyseren van de Poolse vertaling van *Turks fruit: Rachattukum*, er achter te komen of de vertaling goed is gemaakt. Zoals veel vertaaltheorieën benadrukken, hangt de 'juistheid' van de vertaling van verschillende factoren af. Ik heb geprobeerd uit te zoeken welke factoren van invloed zouden zijn in het geval van het vertalen van een roman. Ook was ik op zoek naar de meest relevante vertaalopvattingen die op de Poolse vertaling toegepast zouden kunnen worden.

Het onderzoek heb ik uitgevoerd door het analyseren van vier aspecten van de vertaling: het literair genre, dynamic equivalence (het effect op het publiek), letterlijkheid en stijl. Het onderzoek was op veel punten niet makkelijk omdat er nog geen methodiek bestaat om bepaalde aspecten van een literair werk, al dan niet een vertaling, te onderzoeken. Verder onderzoek zou tot zo'n methodiek moeten leiden en een en ander systematiseren zodat andere vertalers of lezers een literair werk kritisch kunnen benaderen en het kunnen beoordelen en verbeteren.

De Roman is een literair genre dat zich nog steeds ontwikkelt en alle bestaande definities van ervan waren eigenlijk niet nauwkeurig genoeg om duidelijke grenzen te schetsen tussen de roman en andere literaire genres. Met behulp van een paar Nederlandse en Poolse woordenboeken van literaire termen heb ik een checklist opgesteld van literaire kenmerken. Uit de analyse van deze kenmerken bij *Turks fruit* en haar vertaling *Rachattukum* bleek dat de vertaler binnen het literaire genre van het originele werk is gebleven.

Eugène Nida's dynamic equivalence (het effect op de lezer) is een lastige categorie om te onderzoeken. Zonder een apart onderzoek naar de reactie van afzonderlijke lezers en het grote publiek is het moeilijk om een te vergelijken en er uitspraken over te doen. Toch heb ik op grond van de beschikbare reacties van critici en de lezers in Nederland en in Polen een vergelijking geprobeerd te maken tussen de receptie van *Turks fruit* in beide landen. Het bleek dat de reactie van de lezers gelijkenissen toonde maar dat de impact op de literatuur en cultuur van het literair werk aanzienlijk anders was in Nederland dan in Polen.

Onder "letterlijkheid van de vertaling" begrijpen de twee vertaalwetenschappers Vinay en Darbelnet een woord-voor-woord vertaling. Ze zijn van mening dat de juiste manier van vertalen is om teksten woord-voor-woord om te zetten. *Turks fruit* werd door mij onderzocht met het oog op de letterlijkheid. Omdat het Nederlands en het Pools zulke verschillende talen zijn was mijn verbazing groot toen ik ontdekte dat het werk grotendeels letterlijk vertaald was.

Bij het onderzoek van de stijl van *Turks fruit* en *Rachattukum* heb ik gebruik gemaakt van de doctoraalscriptie van Jesse en Dubbelden over het werk van Wolkers evenals van eigen bevindingen. Door het analyseren van de stijl van de vertaling met behulp van een checklist van kenmerken kon ik vaststellen dat de stijl van *Turks fruit* overeenkomt met de stijl van *Rachattukum*.

Uit de analyse bleek dat de vertaling van *Turks fruit* in grote mate letterlijk vertaald is, dat de stijl behouden is gebleven en dat het naar het juiste literaire genre is vertaald. Een grondig onderzoek naar dynamic equivalence was niet mogelijk binnen het kader van deze scriptie maar van de gemaakte vergelijking blijkt dat het effect op het publiek in grote mate gelijk was.

De volgende stap, die het beoordelen en verbeteren van de vertalingen mogelijk zou kunnen maken, is het opstellen van een lijst criteria voor vertalingen van literaire werken die het beoordelen en analyseren ervan zou systematiseren. een dergelijke set criteria zou ervoor dienen om de vertalingen grondig te kunnen analyseren. Er zouden waarschijnlijk verschillende sets criteria voor verschillende soorten teksten gemaakt moeten worden. Mijn analyse kan als het begin dienen van zo'n set criteria voor vertalingen binnen het genre roman.

Eeden, Lucia van. 2013. *Denominale adjectieven in de Poolse vertaling van Nederlandse composita*. [BA; tweede lezer: dr. Janneke Kalsbeek; Pools, Nederlands, vertaling, morfologie, denominaal, adjectief; 26 p. + bijlage + USB-stick]

Voortbouwend op de doctoraalscriptie van Nathalie Kriek (2007. *Nominale samenstellingen in het Nederlands en het Pools*. Doctoraalscriptie Universiteit van Amsterdam. Amsterdam: z.u.) waarin zij vaststelde op welke manieren Nederlandse samenstellingen kunnen worden vertaald naar het Pools, heb ik een onderzoek uitgevoerd naar het gebruik van een van de gevonden constructies, “nomen + denominaal adjectief / denominaal adjectief + nomen” (N + A / A + N). Ook heb ik onderzocht in welke situaties er hierbij sprake is van voorplaatsing van het adjectief ten opzichte van het nomen, dat bij een Poolse vertaling van een Nederlandse samenstelling (een “vaste verbinding”) een afwijkende plaatsing is.

Bij het categoriseren van de 1473 vertaalparen uit mijn corpus heb ik gebruik gemaakt van een indeling van semantische relaties tussen basiswoord en specificator die gebaseerd was op de indeling van Kriek. De grootste categorie bleek die van de inhoudsrelatie te zijn (voorbeeld: *bontkraag – futrzany kołnierz*). De tweede grootste categorie was die van de instrumentele relatie, wat een opvallende bevinding was, omdat dit tevens de grootste categorie was die Kriek had gevonden bij haar analyse van de constructie N + do + N_{GENITIEF}. Bij nadere beschouwing van mijn corpus realiseerde ik mij dat een deel van de Nederlandse samenstellingen ook vertaald kon worden met een N + do + N_{GENITIEF}-constructie. Een voorbeeld hiervan is het instrumentele vertaalpaar *badhanddoek – ręcznik kąpielowy*, waarvan de vertaling *ręcznik do kąpiel* ook mogelijk is. Sommige Nederlandse samenstellingen kunnen dus naar meerdere Poolse constructies worden vertaald.

Ten slotte heb ik gekeken naar de omstandigheden waarbij het adjectief wordt voorgeplaatst. Bij ongeveer een derde van de gevallen was er sprake van een specificator die was afgeleid van een dierennaam. Deze oorspronkelijk possessieve adjectiva werden (en worden) zoals alle possessieve attributiva voorgeplaatst. Voorplaatsing houdt hier dus geen verband met de semantische relatiecategorie van het vertaalpaar. Bij de overige vertaalparen was er geen duidelijke aanleiding voor de voorplaatsing en zijn er per vertaalpaar twee conclusies mogelijk: men vat de relatie tussen adjectief en nomen in de Poolse vertaling niet op als een vaste verbinding, of de voorplaatsing is idiomatisch.

Gilewicz-Smolksi, Julia. 2012. *Het opstellen van een specialistische woordenlijst van Nederlands-Poolse sociologische basisterminologie : een beschrijving van de totstandkoming* [BA; tweede lezer: prof. dr. W.J.J. Honselaar; Pools, Nederlands, lexicologie/lexicografie, specialistische woordenschat, sociologie; 47 p + CD-ROM]

De bedoeling van mijn scriptie was, om te onderzoeken of er een specialistische woordenlijst op te stellen is van Nederlands-Poolse sociologische basisterminologie. Dit heb ik gedaan aan de hand van een door mij aangemaakte database, waarvan ik vervolgens de beschrijving van de totstandkoming heb vastgelegd in het kader van de specialistische lexicografie. Daarbij speelden de volgende onderzoeksvragen een sleutelrol:

- Welke selectiecriteria zijn specifiek voor een specialistische lijst met betrekking tot de sociologie?
- Is mijn database te baseren op twee eentalige woordenlijsten?
- Is voornamelijk het Engels de bron voor Nederlandse en Poolse sociologische termen?

In het eerste hoofdstuk van mijn scriptie ben ik ingegaan op de methoden die ik heb gebruikt om de database aan te leggen. Hierbij heb ik de verschillende selectiecriteria beschreven die ik aan de hand van lexicografische literatuur had opgesteld. Een belangrijk element was onder andere het bepalen van de doelgroep voor welke de lijst bruikbaar zou zijn. Vervolgens heb ik in dit hoofdstuk kunnen constateren dat mijn database niet te baseren was op twee eentalige woordenlijsten, omdat er aan de Poolse kant ‘gaten’ (niet gevonden woorden) bleven staan. In het tweede hoofdstuk verwijs ik naar de tot stand gekomen database die digitaal is, omdat die wegens de omvang niet in de scriptie zou passen. Hierin heb ik van het Nederlandse en het Poolse deel een voorbeeld met legenda gegeven, zodat men weet hoe de database gelezen dient te worden.

In het derde hoofdstuk ben ik ingegaan op de bespreking van de database en dan met name op de problemen die bij het aanmaken ervan ontstaan waren. Daarbij speelden de al eerder genoemde ‘gaten’ aan de Poolse kant een

grote rol. Vervolgens heb ik de invloed van het Engels op de zowel Nederlandse als de Poolse terminologie besproken. Hieruit is gebleken dat in tegenstelling tot mijn eerdere verwachtingen het Nederlands meer internationalismen bevat dan het Pools.

Met het aanleggen van mijn database heb ik uiteindelijk kunnen vaststellen dat deze op zichzelf geen Nederlands-Poolse sociologische woordenlijst vormt, maar dat die daar in de toekomst wel als basis voor zou kunnen dienen.

Hoven, E.E. van den. 2006. *De rol van het prefix za-/za- bij de integratie van werkwoordelijke neologismen in het Russisch en het Pools*. [Doctoraal; begeleiders: dr. W.J.J. Honselaar, René Genis; Russisch, Pools, neologismen, woordafleiding; 69 p.]

Kessel, Yvonne van. 2004. *Het verbale prefix na- in het Tsjechisch*. [Doctoraal; tweede lezers: dr. W.J.J. Honselaar, drs. Magda van Duijkeren; Tsjechisch, verbale prefixen, semantiek; 64 p. + 2 bijlagen]

Kriek, Nathalie. 2007. *Nominale samenstellingen in het Nederlands en het Pools*. [Doctoraal; tweede lezer: dr. W.J.J. Honselaar; Pools, Nederlands, lexicologie, morfologie; 122 p.]

Waar het in het Nederlands erg gemakkelijk is om nominale samenstellingen te vormen door voor een zelfstandig naamwoord een ander zelfstandig naamwoord, een bijvoeglijk naamwoord of een werkwoordsstam te plakken (denk aan bijvoorbeeld *melkglas*, *hakbijl* en *wijsneus*), bestaat dit procédé in het Pools niet. In het kader van mijn doctoraal-scriptieonderzoek heb ik onderzocht welke manieren er dan wél in het Pools bestaan om dergelijke Nederlandse woorden uit te drukken. Om hierachter te komen ben ik met behulp van een Nederlands-Pools woordenboek op zoek gegaan naar Poolse vertalingen van Nederlandse nominale samenstellingen. Dit leverde me in totaal meer dan 18.000 Poolse vertalingen op, waarin ik 42 verschillende soorten constructies kon onderscheiden. Deze 42 constructies bleken weer te kunnen worden onderverdeeld in vijf hoofdgroepen:

- A. een zelfstandig naamwoord in de nominatief + een zelfstandig naamwoord in een andere naamval (bijv. *kolba kukurydzy* 'maiskolf').
- B. een zelfstandig naamwoord in de nominatief + een voorzetsel + een zelfstandig naamwoord in een andere naamval (bijv. *woda do kąpieli* 'badwater' of *dziecko z probówki* 'reageerbuisbaby'). Dit was de kleinste, maar tevens meest diverse groep, aangezien er maar liefst 33 verschillende prepositiecombinaties mogelijk bleken te zijn.
- C. één enkel zelfstandig naamwoord in de nominatief (bijv. *vijgenboom figowiec* 'vijgenboom').
- D. een zelfstandig naamwoord in de nominatief + een zelfstandig naamwoord, een bijvoeglijk naamwoord of een telwoord in dezelfde naamval, (bijvoorbeeld *mrówka robotnica* 'werkmier' of *nagła operacja* 'spoedoperatie'). Dit was de grootste groep.
- E. woordgroepen (bijvoorbeeld *objazd bocznymi drogami w celu uniknięcia korków* 'sluipverkeer').

Het was erg leuk en interessant om zoveel verschillende Poolse constructies te ontdekken als vertalingen van Nederlandse nominale samenstellingen!

Aansluitend heb ik in het tweede onderdeel van mijn onderzoek één constructie die ik in het bijzonder interessant vond wat verder geanalyseerd, namelijk de constructie zelfstandig naamwoord plus het voorzetsel *do* plus een ander zelfstandig naamwoord. Het betrof hier 290 constructies van het type *szczotka do włosów* 'haarborstel'. Als eerste heb ik aan de hand van een syntactische theorie naar deze *do*-constructies gekeken. Dit hield in dat ik heb gekeken naar de syntactische relatie van het basiswoord (borstel) ten opzichte van de specificator (haar). In het overgrote deel van de gevallen, bijna 80%, bleek het te gaan om een instrumentele relatie, waarbij dus de borstel als instrument wordt gebruikt om het haar mee te borstelen.

Vervolgens heb ik deze groep met behulp van een semantische theorie geanalyseerd. Mijn vermoeden dat er heel wat variatie aanwezig was in het daadwerkelijke gebruik en dus de betekenis van deze 'instrumenten' bleek juist te zijn. Het instrument *szczotka* 'borstel' bijvoorbeeld gebruik je om je *włosy* 'haar' MEE te borstelen, terwijl je het instrument *szklanka* 'glas' gebruikt als een soort container, waar je de *mleko* 'melk' IN doet en het instrument *deska do prasowania* 'strijkplank' gebruik je weer om de was OP te strijken. En zo heb ik nog een aantal andere heel interessante specifieke betekenisrelaties kunnen onderscheiden.

Laghate, Kamala. 1998. *Językowy obraz 'głowy' w języku polskim i niderlandzkim*. [Doctoraal; begeleiders: prof. dr hab. Krystyna Waszakowa; Pools, René Genis, Nederlands, semantiek, cognitieve taalkunde; 101 p.]

Lukowski, Aleksandra. 2000. *De verba leggen en zetten in het Pools*. [Doctoraal; tweede lezer: dr. W.J.J. Honselaar; valentie/rectie, lexicale semantiek; 85 p. + CD-ROM]

Manni, Annette A. C. 2013. *Het gerundium en het werkwoordaspect in het Tsjechisch : een vergelijkend onderzoek met het Russisch*. [BA; tweede lezer: dr. Janneke kalsbeek; Tsjechisch, Russisch, gerundium, aspect, vergelijkende analyse; 52 p.]

Wanneer men Tsjechisch of Russisch gaat leren, leert men dat het gerundium, ook wel transgressief deelwoord genoemd, twee varianten kent, het tegenwoordige (gelijktijdige) en het verleden (voortijdige) gerundium. Het gelijktijdige gerundium wordt in de regel gevormd door het imperfectieve aspect; het voortijdige gerundium door het perfectieve. Dit wordt aangenomen als een grammaticaal gegeven. Wanneer men echter vertalingen van beide talen uit literaire teksten naast elkaar legt, blijkt dat de gerundiumvormen lang niet altijd overeenkomen: waar in het Tsjechisch een verleden vorm wordt gebruikt, wordt in het Russisch regelmatig een gelijktijdige vorm gebruikt en andersom. In mijn bachelorscriptie heb ik deze verschillen geanalyseerd en enkele suggesties gedaan voor mogelijk oorzaken van de bestaande discrepantie. Hierbij heb ik me met name gericht op het reeds bekende verschil in betekenis van het werkwoordaspect in beide talen. Wanneer namelijk de betekenis van het werkwoordaspect in beide talen niet geheel correspondeert, is het mogelijk dat dit ook doorwerkt in gerundiumvormen. Aan de hand van literatuur van onder andere Dickey, Stunová en Barentsen heb ik analyses gemaakt van Tsjechische en Russische zinnen uit het tweetalige digitale corpus van de Karelsuniversiteit in Praag en gekeken naar de functie van de taxisrelatie en het werkwoordaspect van de gerundiumvormen. Vervolgens heb ik Tsjechische moedertaalsprekers een aantal van de zinnen voorgelegd en ze gevraagd naar hun interpretatie van de gerundiumvormen. Hieruit heb ik kunnen concluderen dat het gerundium in het Tsjechisch zeker niet altijd de pure betekenis draagt van voor- cq gelijktijdigheid. In een aanzienlijk aantal gevallen voelt een moedertaalspreker de gerundiumvorm aan als eenmalig of herhaald/processueel en wordt de voor- of gelijktijdigheid gevoeld als secundair of zelfs als niet aanwezig. De vorming van het gerundium in het Tsjechisch voornamelijk, maar niet uitsluitend een kwestie van voor- of gelijktijdigheid; deze staat ook onder invloed van verschillende andere factoren, zoals de betekenis van het werkwoordaspect in de betreffende context.

Meesters, Joan. 2012. *De beheersing van het Tsjechische werkwoordaspect door Poolse studenten Tsjechisch*. [BA; tweede lezer: Magda van Duijkeren; Tsjechisch, Pools, tweede taalacquisitie, aspect; 46 p. + bijlage]

Tijdens mijn uitwisseling in Wrocław heb ik Tsjechische taalverwerving gevolgd samen met Poolse studenten. Het was een interessante ervaring om het Tsjechisch vanuit het Pools in plaats van het Nederlands te leren. Wat mij opviel is dat bij de benadering van een taal die verwant is aan je eigen moedertaal veel taalaspecten soepeler of überhaupt niet worden behandeld. Zo wordt het werkwoordaspect in vele Poolse leerboeken voor het Tsjechisch beschouwd als een systeem met dezelfde werking als in het Pools.

Mijn interesse voor het verschil in werkwoordaspect tussen het Pools en het Tsjechisch is ontstaan tijdens mijn colleges Tsjechisch in Amsterdam, waar opviel dat in de open herhaling het Tsjechisch vaak voor perfectief aspect kiest, in gevallen wanneer het Pools bijna altijd voor imperfectief kiest. In mijn Bachelorscriptie wilde ik onderzoeken of Poolse studenten Tsjechisch zich bewust zijn van dit verschil.

Ik heb in de *Český Národní Korpus* gezocht op de bijwoorden *vždycky/zawsze* en *často/często* naar voorbeeldzinnen met open herhaling, waarin dit aspectverschil duidelijk naar voren komt. De Tsjechische zinnen heb ik verwerkt in een test en voorgelegd aan zestien studenten Bohemistiek aan de Universiteit in Opole. Ik heb onder elke zin twee mogelijke werkwoorden aangeboden, het originele perfectieve werkwoord en de imperfectieve partner. Daarnaast heb ik ze gevraagd om een verklaring voor hun keuze te geven en gevraagd of het andere

werkwoord ook mogelijk zou zijn in deze context. Als het andere werkwoord ook mogelijk zou zijn, wilde ik van ze weten wat het verschil in betekenis voor hen is. Dezelfde test heb ik ook voorgelegd aan vier Tsjechische native-speakers.

Tijdens mijn onderzoek heb ik in literatuur over dit onderwerp gezocht naar een antwoord op de vraag waarom het Tsjechisch in de open herhaling een perfectief werkwoord kan gebruiken daar waar het Pools dat niet kan. Het ontbreken van sequentiële connectie als voorwaarde voor perfectiviteit is de belangrijkste reden voor dit verschil. Uit de test is gebleken dat daar waar de Tsjechische native-speakers voor het perfectieve werkwoord kozen, het overgrote deel van de Poolse studenten het imperfectieve werkwoord koos. De studenten gaven regelmatig aan dat in het Pools een perfectief werkwoord in deze zinnen niet zou kunnen en om deze reden deze in het Tsjechisch ook niet kan. Dit bevestigt, dat Poolse studenten Tsjechisch er vanuit gaat dat het werkwoordsaspect in het Tsjechisch hetzelfde werkt als in het Pools. Het is dus noodzakelijk om in Poolse leerboeken voor het Tsjechisch aandacht aan dit onderwerp te besteden.

Radlińska, Ania. 2010. *Engelse leenwoorden in het Poolse computervocabulaire*. [BA; tweede lezer: prof. Dr. W.J.J. Honselaar; Pools, Engels, lexicologie, leenwoorden, flexie; 92 p.]

Voor mijn onderzoek heb ik Engelse leenwoorden in het Poolse computervocabulaire bestudeerd. Omdat deze woorden geen Poolse oorsprong hebben, is gekeken naar de manier waarop de Engelse leenwoorden door gebruikers van de Poolse taal worden verbogen. Op basis van een analyse van tien Poolse computertijdschriften is een corpus opgesteld van 363 Engelse zelfstandige naamwoorden; dit corpus vormde de basis voor dit onderzoek. In totaal kwamen deze woorden 14.568 keer voor in de geanalyseerde tijdschriften. Slechts bij 23 van de 363 woorden is een onregelmatigheid in de verbuiging gevonden. Daarnaast zijn alle zelfstandige naamwoorden opgezocht in vier verschillende Poolse woordenboeken om te onderzoeken of de gehanteerde verbuiging overeenkwam met de verbuiging aangegeven door de woordenboeken. Bij 29 woorden is inconsistentie gevonden tussen de woordenboeken onderling. Het is dus niet vreemd dat de gebruikers van de Poolse taal sommige Engelse leenwoorden op verschillende manieren verbuigen, de woordenboeken doen dat immers ook.

Rekowska, Aleksandra. 2006. *Kredyt hipoteczny po holendersku i po polsku*. [BA; tweede lezer: dr. W.J.J. Honselaar; Pools, Nederlands, lexicologie/lexicografie, specialistische woordenschat; 17 p.]

Skrypcja ma na celu analizę terminologii fachowej dotyczącej kredytów hipotecznych dla osób fizycznych dwóch języków europejskich: holenderskiego i polskiego. Słownictwo w tej dziedzinie w obu językach częściowo różni się a częściowo pokrywa z uwagi na różnice historyczne i ekonomiczne obu krajów. Kupując dom/mieszkanie można by oczekiwać, że proces ten wygląda tak samo w większości krajów: podpisuje się akt kupna, ustanawia rodzaj hipoteki, i czeka na dokonanie wpisu nieruchomości do księgi wieczystej. Jednak tylko z pozoru zarówno w Holandii jak i w Polsce cały ten schemat wygląda tak samo. Punktem wyjścia skrypcji jest system holenderski, który traktowany jest wzorcowo. Źródłem jest wydane w roku 1992 przez NIBE (Nederlands Instituut voor het Bank- en Effectenbedrijf) kompendium wiedzy na temat finansowania mieszkań w Holandii.

Skrypcja zawiera 170 holenderskich pojęć dotyczących kredytu hipotecznego, których w rzeczywistości polskiej jest o 20 mniej. W przypadku wyżej wymienionych 20 pojęć autorka podaje sugestie tłumaczenia na język polski.

A. Rekowska doszła do wniosku, że różnice występują równo w poszczególnych etapach jak i w odniesieniu do całego procesu zakupu mieszkania. Różnice owe są tak znaczące że w przypadku holenderskiego i polskiego świata kredytów hipotecznych można pokusić się o opisanie ich jako dwóch różnych rzeczywistości.

Rekowska, Aleksandra. 2007. *Holendersko-Polscy fałszywi przyjaciele tłumacza w przypadku internacjonalizmów*. [MA; tweede lezer: dr. W.J.J. Honselaar; Pools, Nederlands, false friends, lexicologie; 105 p.]

School, Liesbeth. 2012. *Język na sprzedaż / Taal te koop : een vergelijking tussen Nederlandse en Poolse IKEA-reclametaal*. [BA; tweede lezer: prof. Dr. W.J.J. Honselaar; Pools, Nederlands, reclametaal; 53 p.]

Steur, Agnieszka. 2009. *De potentiële symptomen van SLI in het Nederlands*. [BA; tweede lezer: dr. Jan de Jong; SLI (= Specific Language Impairment), taalacquisitie, typologie; 41 p.]

Steur, Agnieszka. 2012. *De genitief bij tweetalige Pools-Nederlandse kinderen in Nederland*. [MA; tweede lezer: prof. Dr. Jan Hulstijn. Pools, Nederlands, bilingualisme, taalacquisitie, naamvalssysteem, genitief; 109 p.]

Strušková, Ivana. 2008. *De Tsjechische verbale prefixen pře- en pro- en het Slowaakse verbale prefix pre-*. [MA; tweede lezer: dr. W.J.J. Honselaar; Tsjechisch, Slowaaks, prefixen, semantiek; 81 p. + CD-ROM]

Torma, Martina. 2013. *The prepositions na and w in Old Polish : variant and invariant meanings*. [MA; tweede lezer: dr Alla Peeters-Podgaevskaja; Oudpools, prepositie, semantiek, syntaxis, cognitieve taalkunde; 130 p.]

The examination of prepositions in different languages is an important field of linguistic research. Especially from a cognitivist point of view, prepositions are a very important and an interesting area of research and a great number of studies on prepositions were carried out in a cognitivist framework. The most often used method of examination of prepositions is their semantic analysis. (Przybylska 2002: 93-95)

This thesis provides an analysis of the prepositions *na* and *w* in Old Polish through their variant and invariant meanings. The main research question of this study is: to what extent is it possible to establish an invariant meaning, which constitutes the core meaning of all variant meanings in the case of the preposition *na* and the preposition *w* in Old Polish and if possible, what are the most important semantic properties of the invariant meaning and how can they be described and illustrated? The thesis presupposes that each variant meaning of the analysed prepositions can be traced back to one specific invariant meaning, from which the meaning-variants are derived. [rg - based on foreword.]

Wasilczuk, Monika A. 2009. *Vergelijkingen in Slavische, Germaanse en Romaanse talen aan de hand van het Pools, Nederlands en Spaans*. [MA. Tweede lezer: dr. W.J.J. Honselaar; Pools, Nederlands, Spaans, fraseologische verbindingen, vergelijkingen; 84 p.]

Vergelijkingen bestaan waarschijnlijk in elke taal. Men gebruikt ze onder andere om eigen argumenten of ideeën kracht bij te zetten. Ze komen in woordenboeken voor wanneer ze zijn gelexicaliseerd. Vergelijkingen hebben mij altijd geboeid. Naar mijn mening verrijken ze ons taalgebruik. Ze zorgen voor een duidelijkere uitwisseling van ideeën in de dagelijkse communicatie tussen mensen. Gezien mijn persoonlijke ervaring, als Poolse van geboorte, die in Nederland woont en daardoor dagelijks tussen twee talen opereert, vond ik het des te interessanter om te zien, hoe Nederlandse sprekers zich van vergelijkingen bedienen en hoe Poolse sprekers het doen. Later, toen ik Spaans ging studeren, kreeg ik er nog een taalkundig 'onderzoeksgebied' bij.

In het kader van mijn MA scriptie heb ik een onderzoek verricht naar de vergelijkingen in het Pools, Nederlands en Spaans. Het zijn drie talen die onderling met betrekking tot een aantal factoren nogal verschillen. Elke van deze drie talen behoort tot een verschillende tak van de Indo-Europese taalfamilie. Pools is een West-Slavische taal. Nederlands is een Germaanse taal en Spaans behoort tot de Romaanse taalgroep. Ook zijn er aanzienlijke verschillen tussen deze talen te noemen als het gaat om de geografische ligging op de kaart van Europa van de landen waar deze talen gesproken worden. Polen ligt in Oost-Europa. Nederland bevindt zich in West-Europa en Spanje ligt helemaal in het Zuiden van het Oude Continent. Deze geografische spreiding zorgt ervoor dat de bevolkingsgroepen, die zich respectievelijk van het Pools, Nederlands en Spaans in hun dagelijkse leven bedienen, niet per se dagelijks met elkaar in contact komen en waardoor we zouden kunnen verwachten dat ze verschillende gebruiken en denkwijzen hebben (ontwikkeld).

Deze uiteenlopende kenmerken van het Pools, Nederlands en Spaans maken het juist boeiend om zich in de vergelijkingen, die deze talen maken, te verdiepen en om na te gaan of er alsnog (vele) overeenkomsten tussen hen

bestaan. Deze interessante uitdaging sprak mij aan en het heeft mij sterk gemotiveerd om mijn onderzoek aan de overeenkomsten en verschillen in vergelijkingen in het Pools, Nederlands en Spaans te wijden. In feite heb ik mijn onderzoek gewijd aan het vergelijken van vergelijkingen in deze drie talen.

Verhagen, Alicja Z. 2013. *Naamvalskeuze van een direct object bij een verbum met negatie : NEG-A/G in het Pools en Russisch*. [BA; tweede lezer: dr Alla Peeters-Podgaevskaja; Pools, Russisch, accusatief, genitief, naamvalssysteem, syntaxis, negatie, contrastieve analyse; 33 p.]

Het Pools wordt voorgesteld als een taal die categorisch de accusatief in bevestigende zinnen naar de genitief in ontkennende zinnen wisselt. In de eerste Poolse grammatica van Petrus Statorius uit 1568 wordt al melding van deze ontkenningsregel gemaakt. De Russische situatie is gecompliceerder. Het direct object kan bij negatie zowel in de accusatief als in de genitief gezet worden. Door te onderzoeken in welke gevallen in het Russisch NEG-A [= negatie + direct object in de accusatief] gebruikt, heb ik geprobeerd gevallen van NEG-A in het Pools te ontdekken.

Uit mijn onderzoek blijkt dat er wel degelijk gevallen van NEG-A in het Pools zijn, al zijn deze minder talrijk dan in het Russisch. De eerste overeenkomst van het Pools en het Russisch heb ik gevonden op het gebied van zins- en zinsdeelnegatie. Bij zinsdeelnegatie wordt het direct object niet beïnvloed en verschijnt deze in NEG-A. Bij zinsnegatie wordt het direct object wel beïnvloed door de negatie en verschijnt het direct object in NEG-G [= negatie + direct object in de genitief].

De tweede overeenkomst tussen het Pools en het Russisch heb ik gevonden op het gebied van bijwoordelijke bepalingen en semantische sfeer. Indien de syntactische context niet dwingend is voor naamvalskeuze, hangt naamvalskeuze af van het gevoel van de spreker/schrijver. Bijwoordelijke bepalingen worden soms als direct object ervaren en zijn in die gevallen gevoelig voor dezelfde naamvalswisselingen als een direct object.

Tenslotte komt NEG-A zowel in het Pools als het Russisch in vaste uitdrukkingen voor.

Mijn onderzoek geeft een beeld van verschillen en overeenkomsten van NEG-A in het Pools en Russisch.

Wetzels, Lonny. 1996. *Taalverandering in literaire teksten van Kazimierz Brandys : een pilot study*. [Doctoraal; Pools, taalverandering; 29 p.]

Zandbergen, F.L.R. 1999. *De rectie van werkwoorden van 'gooien' en 'schieten' in het Pools en het Russisch : accusativus of instrumentalis*. [Doctoraal; begeleiders: dr. W.J.J. Honselaar, René Genis; tweede lezer: prof. dr. William Veder; valentie/rectie, lexicale semantiek; 81 p.]